13.4.2026 ERVE/428/00.00.01.01/2026

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

U 23/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisista verkoista, asetuksen (EU) 2015/2120, direktiivin 2002/58/EY ja päätöksen N:o 676/2002/EY muuttamisesta sekä asetuksen (EU)2018/1971, direktiivin (EU) 2018/1972 ja päätöksen N:o 243/2012/EU kumoamisesta (digitaaliverkkoasetus)

Erillisverkkojen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle 15.4.2026 kokoukseen

Erillisverkot kiittää valiokuntaa pyynnöstä antaa asiantuntijalausunto.

Suomen Erillisverkot Oy on valtion erityistehtäväyhtiö, joka omistaa ja operoi turvallisuusviranomaisten kiinteää- ja langatonta viestintäverkkoa. Erillisverkot toimii tiiviissä yhteistyössä kaupallisten teleoperaattoreiden kanssa ja suurimpia asiakkaitamme ovat puolustusvoimat, valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus sekä sisäministeriön hallinnonalan viranomaiset.

Erillisverkkojen näkökulmasta käsillä oleva neuvoston digitaaliverkkoasetus vahvistaa eurooppalaista yhtenäisyyttä telealalla sekä parantaa viestintäteknisten palveluiden kriisinsietokykyä. Asetus on kuitenkin kirjoitettu ensi sijassa kansalaisten ja ehkä yritysten tarpeet edellä. Hallituksen antama U-kirjelmä nostaa esiin tärkeitä näkökohtia yleisten viestintäverkkojen kehitysestä. Asiantuntijalausunnossaan Erillisverkot haluaa kuitenkin näiden näkökohtien ohella korostaa turvallisuusviranomaisten tarpeita ja näkökulmia.

Toimintaympäristö

Erillisverkkojen kokemuksen perusteella erityisesti turvallisuusviranomaiset, kuten poliisi-, pelastus-, sosiaali- ja terveys- sekä sotilas- ja rajaturvallisuusviranomaiset tarvitsevat ennen kaikkea luotettavia viestintäverkkoja kaikkialla maassa. Vasta toisena tarpeena tulee verkkojen nopeus tai kapasiteetti.

Turvallisuusviranomaisten kriittisen viestiliikenteen kokonaisuus rakentuu kansallisista, suojatiloissa olevista konesaleista, valtakunnallisesta, suurikapasiteettisesta runkoverkosta ja omasta kuituverkosta sekä yhteiskäyttöisestä toimintokriittisestä mobiiliverkosta. Mobiiliverkon osalta viranomaisverkoissa hyödynnetään yhteisiä radioverkkoresursseja ja infrastruktuuria. Suomessa näistä verkoista käytetään nimityksiä TUVE ja VIRVE, ja molemmat ovat Erillisverkkojen omistuksessa ja operoimia.

Taajuudet

Vaikka VIRVE:ssä käytetään jo osittain yhteistä, kaupallisten operaattoreiden kanssa jaettua radioverkkoa, viranomaisten käyttämät radioverkot ja tietoliikenneverkot tulevat jatkossakin vaatimaan omia taajuuskaistoja. Taajuusharmonisointia tehtäessä on huomioitava kansalliset intressit

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/5102c627-e364-4704-ac16-c9983ed69279
visma sign www.vismasign.com

viranomaistoiminnan varmistamisessa ja sovitettava yhteen myös EU:n yhteisten kriittisen viestinnän järjestelmien kuten European Critical Communication System (EUCCS) kanssa.

Erillisverkot on myös yksi suomalaisista toimiluvan omaavista mobiilioperaattoreista. Toimilupakausien muuttuminen pidemmiksi ja siten ennakoitavammiksi parantaa varmasti investointihalukkuutta, mutta nykyisten toimilupakausien tullessa ensi vuosikymmenellä päätökseen, esitetty sääntely voi monimutkaistaa ja hidastaa uusien toimilupien myöntämistä.

Digitaaliverkkoasetuksen voimaantulon ja uusien toimilupien myöntämisen välissä voi olla kausi, jolloin esitys tavoitteensa vastaisesti hidastaa mobiiliverkkoihin investointia, koska uusia toimilupia vasta käsitellään.

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Asetusluonnoksessa tuodaan esille varautumisen näkökulmaa ja Erillisverkkojen on helppo yhtyä tavoitteeseen, jossa mobiiliverkkojen laadulle asetetaan tietty vähimmäistaso. Laatu- ja saatavuustasoa määritettäessä on kuitenkin huomioitava, että mobiiliverkolla on jo tänä päivänä keskeinen rooli viranomaisten viestinnässä kansalaisille sekä viranomaisten omassa keskinäisessä viestinnässä erityisesti häiriötilanteissa.

Asetuksessa huomioidaan hätäpuheluiden sekä tavallisten viestintäpalveluiden saatavuus, mutta ei niinkään palveluiden alueellista kattavuutta. Toimintavarmuudelle esimerkiksi sähkökatkojen yhteydessä tulisi asettaa tiukemmat yhtenäiset kriteerit. Asia korostuu Suomessa, jossa väestö on keskittynyt asutuskeskuksiin ja on nähtävissä, että kaupalliset intressit tarjota palveluita koko maahan tulevat heikentymään. Viranomaistoiminnan on oltava mahdollista kaikkialla, riippumatta siitä, onko alue asuttua vai ei. Myös hätäpuheluiden on onnistuttava tunturista ja kansalaisten tulee saada viranomaisten vaaratiedotteet mökeille ja marjametsään.

Yleispalveluvelvoite

Yleispalveluvelvoitteen tason määrittelyn jääminen kansalliseksi ratkaisuksi tarjoaa mahdollisuuden huomioida Suomen alhainen väestötiheys taajamien ulkopuolella, mutta se ei sellaisenaan huomioi riittävästi viranomaistoiminnan kriittisen viestinnän ja digitalisaation tarpeita.

Satelliittitietoliikenne

Erityisesti matalan kiertoradan (LEO) tietoliikennesatelliittijärjestelmien kehitys on viimevuosien aikana ollut nopeaa ja niiden odotetaan tarjoavan laajakaistapalveluita erityisesti harvaan asutuille alueille ja maanpäällisten verkkojen häiriötilanteissa koko maahan. LEO-satelliittien tarjoamat laajakaistapalvelut eivät kuitenkaan näköpiirissä olevilla teknologioilla pysty korvaamaan maanpäällisten mobiiliverkkojen ja kiinteiden verkkojen tietoliikennepalveluita.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/5102c627-e364-4704-ac16-c9983ed69279
visma sign
www.vismasign.com

Erillisverkot odottaakin, että Infrastructure for Resilience, Interconnectivity and Security by Satellite (IRIS^2) tulee varmentamaan viranomaisten kriittistä viestintää mobiiliverkkojen häiriötilanteissa sekä tarjoamaan ensisijaisia palveluita alueilla jonne maanpäälliset verkot eivät ulotu, kuten merialueet ja syrjäseudut Lapissa. IRIS^2 kehitys on kuitenkin ollut hidasta ja siksi palveluiden kehitystä tulisi nopeuttaa vastaamaan viranomaisten tarpeita, jotta luotettavia eurooppalaisia satelliittipalveluita saadaan viranomaisten käyttöön mahdollisimman nopeasti.

Satelliittipalveluissa on lisäksi huomioitava palveluiden saatavuus korkeilla leveysasteilla. Pohjoismaiden tulisi yhdessä vaatia palveluita arktisille alueille, sillä tällä hetkellä palveluiden ulottumisesta pohjoiseen ole takeita. Koska suurin osa käyttäjistä sijaitsee Keski- ja Etelä-Euroopassa, tulisi satelliittitietoliikenteen toimilupia ja taajuuksia jaettaessa olla vaatimuksena palveluiden ulottaminen koko EU:n alueelle.

Satelliittiteknologia tarvitsee myös maa-asemia, jotka välittävät tietoliikenteen maanpäällisiin verkkoihin. Maa-asemien sijoittaminen lähelle käyttäjiä on tärkeää satelliittipalveluiden saatavuuden turvaamiseksi, koska emme voi tukeutua merikaapeleiden päässä olevien maa-asemien palveluihin. Myös tässä meidän tulee tehdä yhteistyötä muiden pohjoismaiden kanssa.

Viranomaisten kriittinen viestintä

Suomessa viranomaisten toimintokriittinen viestintä tapahtuu viranomaisradioverkolla (VIRVE) joka on toteutettu 2G/GSM verkkoihin verrattavalla TETRA -teknologialla. Parhaillaan on meneillään siirtymä Virve 2 -verkkoon, joka perustuu 4G- ja 5G-teknologioihin. Sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa on viranomaisten viestintäpalvelun turvaamiseksi säädetty viranomaisten etuoikeustoiminteista sekä kansallisesta verkkovierailusta.

Erillisverkot pitää erityisen tärkeänä, että kansallisella sääntelyviranomaisella on jatkossakin mahdollisuus säätää viranomaisten kriittisen viestinnän turvaamiseksi tarvittavista ominaisuuksista, jotta viranomaistoiminnan tarvitsema viestintä voidaan varmistaa kaikissa tilanteissa.

Verkkoneutraliteetti

Verkkoneutraliteetin säilyttäminen keskeisenä tietoverkkopalveluiden tarjoamisen perusperiaatteena on kannatettavaa. Verkkoneutraliteettiin tulee kuitenkin jatkossakin tehdä joko kansallisesti tai Unionin tasolla poikkeus, jossa viranomaisten yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palveluiden saatavuus taataan kaikissa olosuhteissa.

Tällä hetkellä verkkoneutraliteetin estämättä viranomaisviestinnän laatu ja palvelun saatavuus verkon ruuhkatilanteissa toteutetaan etuoikeustoiminteilla, joita ovat viranomaisviestinnän saatavuuden etuoikeus ja saatavuuden mahdollistava altapurku sekä viestinnän laadun etuoikeus. Näiden viranomaisten etuoikeustoiminteiden kirjaaminen digitaaliverkkoasetukseen Unionin tasolla olisi järkevää ja helpottaisi jatkossa viranomaisten liikkuvuutta rajojen yli.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/5102c627-e364-4704-ac16-c9983ed69279
visma sign
www.vismasign.com

Etuoikeustoiminteiden toimivuus mobiiliteknologioiden kehittyessä on myös tärkeä varmistaa; etuoikeuksien tulee toimia myös verkoissa, joista on myyty viipaleita (slicing) yksittäisten tilaajanumeroiden ohessa. Tällöin yksittäisten tilaajien sijaan viranomaisliittymien tulee voida purkaa myös näitä verkon viipaleita viranomaistoiminnan niin vaatiessa.

Tietoturva

Verkkojen kattavuuden selvittämisessä ja muissakin sääntelyviranomaisten tietojen keruussa on varmistettava, että erityisesti maanpuolustuksen tarpeisiin rakennettujen verkkojen sekä keskeisesti varautumiseen liittyvät tiedot tulee pitää säilyttää kansallisesti, eikä niitä tule janaa edes EU:n alueella.

Varautuminen ja reagointi kyberuhkiin ja hyökkäyksiin on kuitenkin syytä esityksen mukaisesti tehdä yhteisesti jäsenmaisen ja komission kanssa. Tässä koordinaatiossa on tunnistettava kansalaisia palvelevien suurten teleoperaattoreiden lisäksi mm. Erillisverkkojen kaltaiset kansallisia viranomaisia palvelevat toimijat.

Muista digitaaliverkkoasetusluonnoksen tuomista uudistuksista lyhyesti

Mobiiliteknologiaan pohjautuva julkinen varoitusjärjestelmä (EU-Alert -ratkaisu) on toteutettava Suomessakin viimeistään nyt. Erillisverkot tukee tarvittavia tahoja järjestelmän toteutuksessa.

Siirtyminen kuparista kuituun on jo Erillisverkkojen kannalta relevanteissa verkkoympäristöissä tapahtunut, eikä tällä sääntelyllä katsota olevan merkitystä Suomessa.

Pilvipalveluiden kehityksessä on huomioitava Suomen asema myös verkkotopologisena saarena. Ulkomaan yhteydet eivät perustu vain kaapeleiden määrään vaan myös reitityspalveluihin ja kansainvälisiin yhteyspisteisiin, joiden kautta internetliikenne kulkee.

Yhteenvetona todetaan, että esitetty sääntely on oikean suuntaista, mutta siinä ei välttämättä huomioida turvallisuusviranomaisten tarpeita riittävästi. Vaikka suuntaus onkin oikea, Suomessa varautumisen taso jää viranomaisten tarpeisiin nähden vaatimattomaksi, jos sitä verrataan naapurimaihin.

Sääntelystä huolimatta on tarve jatkossakin vahvistaa verkkoja kansallisin toimenpitein ja turvata viranomaisille omat tietoliikennepalvelut korkeammilla varautumisen ja turvallisuuden vaatimuksilla. Samalla turvataan kansalaisille suunnattujen palveluiden saatavuus myös häiriötilanteissa ja erityisesti syrjäseuduilla, jotka ovat erityisen alttiita häiriöille.

Ilari Hatakka
liiketoimintajohtaja, Virve
Suomen Erillisverkot Oy

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/5102c627-e364-4704-ac16-c9983ed69279
visma sign
www.vismasign.com

Jakelu	Liikenne- ja viestintävaliokunta
Tiedoksi	Valtiovarainministeriö, JulkICT osasto

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/5102c627-e364-4704-ac16-c9983ed69279
visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This document contains 5 pages before this page
Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden
Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 5 sider før denne side
Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

Ilari Johannes Hatakka
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Suomen Erillisverkot Oy
a5da9a5b-890d-4891-8ac4-524508dda363 - 2026-04-14 08:54:08 UTC +03:00
BankID / MobileID - 77df1d43-1c21-438d-97b6-afac752e5333 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende